

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/12/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118206459
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2118206459.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú A. U., nar. XX.X.XXXX, bytom ako matka, zastúpenú procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov: R. U., nar. X.X.XXXX, bytom R. XX, zastúpená splnomocnencom: VESTENICKÁ & BD advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 50217020, Ševčenkova 5, Bratislava, a E. U., nar. X.XX.XXXX, bytom Ul. G. G. XX, Q., zastúpený: splnomocnencom JUDr. Michal Krutek, s.r.o., Hlavná 11, Trnava, o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej a návrhu matky na nariadenie výchovného opatrenia a zmenu úpravy styku, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 25. septembra 2019, č.k. 31P/68/2018-286, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom napadnutým odvolaním maloletú A. zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov v týždňových intervaloch s tým, že bude v starostlivosti matky od nedele 17.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa do nasledujúcej nedele 17.00 hod. párneho kalendárneho týždňa a v starostlivosti otca od nedele 17.00 hod. párneho kalendárneho týždňa do nasledujúcej nedele 17.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa. Miestom odovzdávania maloletej bude bydlisko rodiča, ktorému osobná starostlivosť o maloletú končí. (výrok I.). Zároveň určil styk rodičov s maloletou počas trvania striedavej osobnej starostlivosti nasledovne: počas letných prázdnin má matka právo stretávať sa s maloletou v čase od 1.7. od 9.00 hod. do 15.7. do 18.00 hod. a od 1.8. od 9.00 hod. do 16.8. do 18.00 hod. a otec v čase od 15.7. od 18.00 hod. do 1.8. do 9.00 hod. a od 16.8. od 18.00 do 31.8. do 9.00 hod., počas vianočných prázdnin má matka právo stretávať sa s maloletou počas nepárneho kalendárneho roka v čase odo dňa začiatku prázdnin 9.00 hod. do 26.12. do 9.00 hod., a otec v čase od 26.12. od 9.00 hod. do 2.1. do 9.00 hod. a v párny kalendárny rok má otec právo stretávať sa s maloletou v čase od dňa začiatku prázdnin 9.00 hod. do 26.12. do 9.00 hod., a matka v čase od 26.12. od 9.00 hod. do 2.1. do 9.00 hod., počas veľkonočných sviatkov v párnom kalendárnom roku má právo stretávať sa s maloletou čase od Veľkého piatka od 8.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 19.00 hod. otec, počas nepárneho roka v čase od Veľkého piatka od 8.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 19.00 hod. matka. V čase trvania jarných školských prázdnin od nedele od 17.00 hod. do 17.00 hod. nasledujúcej nedele má právo stretávať sa s maloletou ten rodič, ktorý nemal maloletú v bežnej starostlivosti v školský týždeň predchádzajúci začiatku prázdnin. Miestom odovzdania a prevzatia maloletej je miesto bydliska rodiča, ktorému stretávanie s maloletou v daný čas končí (výrok II.), určil, že výroky I. a II. rozhodnutia sú vykonateľné doručením (výrok III.). Ďalej určil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 80 eur mesačne do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky (výrok IV.),

čím zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava, č.k. 37P/75/2014-96 zo dňa 28.9.2015 v časti osobnej starostlivosti o maloletú a rozsudok Okresného súdu Galanta, č.k. 30P/15/2016-319 zo dňa 22.3.2018 v časti výživného na maloletú a v časti úpravy styku s maloletou (výrok V.) a zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Trnava, č.k. 31P/68/2018-261 zo dňa 29.7.2019 (výrok VI.), návrh matky zamietol (výrok VII.) a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok (výrok VIII.). Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že matka sa návrhom podaným na súd prvej inštancie dňa 2.8.2018 domáhala rozhodnutia, ktorým by súd uložil rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu - rodičovskej terapii a zmenil styk otca s maloletou v rozsahu podľa odporúčania ÚPSVaR. Otec návrhom doručeným súdu dňa 30.11.2018 zapísaným pôvodne pod sp.zn. 12P/66/2018 sa domáhal zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch. Súd tieto dve konania o návrhu matky a návrhu otca uznesením vyhláseným dňa 6.2.2019 spojil na spoločné konanie vedené pod aktuálnou spisovou značkou 31P/68/2018. Matka návrh odôvodnila tým, že vzťahy medzi rodičmi v čase predchádzajúceho rozhodovania boli napäté. Odstupom času však k odstráneniu názorových nezhôd a konfliktných situácií nedošlo. Medzi rodičmi sa vzťahy vyhrocojú. Otec neustále iniciuje nezmyselné podania, neustále atakuje verbálnymi a neverbálnymi prejavmi matku, najmä v čase preberania maloletej. Otec návrh odôvodnil tým, že podľa súkromného znaleckého posudku znalca PhDr. Valúcha nie je súčasná úprava styku a starostlivosti o maloletú vhodná, pričom odporučil zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti. Ďalej uviedol, že mu bolo opakovane matkou bránené sa s maloletou stretávať, a preto vzhľadom na správanie matky a výsledky znaleckého posudku žiada o zmenu výchovného prostredia. Súd po vykonanom dokazovaní zistil, že manželstvo rodičov bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 28.9.2015, č.k. 37P/75/2014-96. Maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti matky, pričom styk otca bol upravený na každý druhý víkend a každý nepárny utorok. Rozsudkom Okresného súdu Galanta zo dňa 22.3.2018 boli naposledy upravené práva a povinnosti rodičov k maloletej, a to schválenou rodičovskou dohodou o zvýšení výživného otca na maloletú na sumu 160 eur mesačne a súčasne bol upravený styk otca s maloletou na každý párný týždeň od piatka do nedele, každý utorok od poobedia do stredy rána a tiež bol upravený styk počas prázdnin letných, jarných, veľkonočných, vianočných. Otec sa po rozvoze manželstva znova oženil, so svojou manželkou O. má maloletého syna I. U., nar.XX.XX.XXXX. Matka žije v spoločnej domácnosti s partnerom C., ďalšie dieťa nemá. Matka v konaní uviedla, že si nemyslí o otcovi, že je zlý otec ale majú rozdielne názory na výchovu maloletej a veľmi veľa konfliktov. Otcovi nevádi nadváha maloletej, dáva jej veľa sladkého, jej to vadí. Tiež jej vadí, že otec nedodržiava čo lekár nariadi. Nevedie ju k samostatnosti, vzbudzuje v nej odpor k českému jazyku, pritom maloletá je Češka pôvodom. V prípade nariadenia striedavej osobnej starostlivosti maloletá aj tak nebude tráviť čas s otcom ale s jeho rodičmi a s jeho manželkou. So striedavou starostlivosťou nesúhlasí aj preto, že maloletá môže byť viac s ňou, keďže je doma a nie s jeho novou ženou a rodičmi. Maloletá má nábeh na obezitu, má vo svojom veku váhu 45 kg. Otec sa hneval, že jej už o ôsmej nedala jesť, ale nechce, aby mala s týmto problémom. Všetko čo spraví je pre otca zlé, nesúhlasí s tým, aby sa maloletá vonku hrávala sama s kamarátkou. Nepáči sa jej, že maloletá jej zasa povedala, že ju otec umýval, že jej umyl vlasy a potom ju umýval aj na tele ale medzi nohy si dala ruku, lebo jej to vadí. Maloletá sa vie umyť sama. Od predchádzajúceho rozhodnutia, ktoré považuje za správne, sa žiadnym spôsobom pomery, pre ktoré by bolo potrebné meniť osobnú starostlivosť o maloletú nezmenili. Otec uviedol, že u neho maloletá funguje samostatne. Je pravda, že má pocit, že je s maloletou málo, robí dvanástky, preto v prípade striedavej starostlivosti by mal viac priestoru byť s ňou. Štyri dni odrobí a štyri je doma. S maloletou chodil na plávanie, na tanečnú, vie si to zariadiť. Komunikácia s matkou je zlá, ak nie je po jej, nevedia sa dohodnúť. Maloletá vie o konaní, niekedy mu povie, že by chcela byť rovnaký čas u neho ako u mamy. Režim matky pre maloletú mu príde byť moc prísny, bojí sa, aby maloletá nemala z toho nejaký problém, či traumy a tak jej občas dá niečo sladké. Snažia sa ale aj hýbať, trávia veľa času vonku a teraz maloletá začala chodiť na tanečnú. Jeho manželka je na materskej dovolenke, rodičia bývajú od nich 5 minút, v čase, keď nie je doma, vie zabezpečiť starostlivosť o maloletú. Procesný opatrovník v konaní najprv navrhol, vzhľadom na podanie trestného oznámenia matkou na otca za zločin sexuálneho zneužívania maloletej otcom, ako aj vzhľadom na zlú komunikáciu rodičov, pribratie nového znalca do konania, po doručení rozhodnutia OR PZ Trnava zo dňa 12.7.2019 o zastavení trestného stíhania otca a realizácii neodkladného opatrenia nariadeného súdom dňa 29.7.2019, opatrovník uviedol, že navrhuje súdu, aby rozhodol v zmysle znaleckých posudkov predložených oboma rodičmi, ktoré zhodne ustálili striedavú starostlivosť ako v záujme maloletej. Zo súkromného znaleckého posudku znalca PhDr. Františka Valúcha, znalca z odboru klinická psychológia detí a dospelých, psychológia sexuality, č. 12/2018 zo dňa 5.11.2018 vypracovaného na objednávku otca, vyplýva záver, že súčasná úprava styku a zverenia do starostlivosti maloletej nie je vhodná a nie je ani v najlepšom záujme maloletej. Najvhodnejšia sa javí

úprava starostlivosti zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obom rodičom s týždennou frekvenciou. Maloletá má vytvorený silný autentický emocionálny vzťah k obom rodičom. Má tendenciu ich chrániť, chce s oboma bývať. Prejavuje deficitnú potrebu nedostatočného kontaktu s otcom. Zo súkromného znaleckého posudku znalca Mgr. Karola Zabáka z odboru klinická psychológia detí a dospelých č. 17/2019 zo dňa 9.4.2019, vypracovaného na objednávku matky, vyplynulo, že maloletá má dôveru k obom rodičom, nemá naučené postoje a vyjadrenia rodičov, má túžbu stretávať sa s oboma rodičmi. V záujme dieťaťa je zverenie do striedavej osobnej starostlivosti, maloletá sama vyjadruje takýto postoj želanie, pričom v psychodiagnostických testoch je tento postoj objektivizovaný. Znalec dodal, že zo správ, ktoré mu boli predložené dodatočne z psychologického vyšetrenia maloletej zo dňa 21.8.2019 a 22.1.2019 vyplýva, že rodičia medzi sebou vedú dlhodobé spory a zatiaľ nedokážu konštruktívne komunikovať ohľadom výchovy dieťaťa, takisto je tam uvedené, že dieťa má citovú väzbu k obom rodičom alebo bolo svedkom ich sporov a incidentov. Takéto správanie rodičov je nevhodné pri akejkoľvek forme zverenia dieťaťa obom či jednému z rodičov. Znalec uviedol, že pri posudzovaní potrieb dieťaťa súhlasí so závermi znalca PhDr. Valúcha, navrhuje však k rozhodnutiu prijať opatrenia pre rodičov, ktoré budú chrániť dieťa pred ich vystupňovanými spormi. Právne súd prvej inštancie vec posúdil podľa § 24, § 25, § 26, § 28, § 43, § 62, § 75 zákona o rodine, podľa § 233 CSP, § 23 ods. 2 CMP. Súd prvej inštancie tak riešil otázku zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Z vykonaného dokazovania, najmä súkromných znaleckých posudkov predložených oboma rodičmi v konaní mal preukázané, že maloletá má silný autentický emocionálny vzťah k obom rodičom, dôveru k obom a túžbu a vôľu stretávať sa s oboma rodičmi. Obaja znalci zhodne vyhodnotili ako najvhodnejšie riešenie rodinnej situácie zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti, ktoré riešenie si žela podľa jej vyjadrení samotná maloletá a v psychodiagnostických testoch je tento jej postoj objektivizovaný. Matka v priebehu konania namietala nevhodné správanie sa otca k maloletej, podala na otca aj trestné oznámenie pre zločin sexuálneho zneužívania maloletej, keď otec mal maloletú zneužívať tým spôsobom, že ju pri sprchovaní a následnom utieraní chytal v rozkroku s odôvodnením, že má zapareniny. Súd tieto námietky v priebehu konania vyhodnotil ako nedôvodné a to najmä s poukazom na správanie sa maloletej, ktorá v zmysle správ zo psychologického vyšetrenia zo dňa 22.1.2019 je komunikatívna, smelá, spontánna. Neboli pozorované žiadne negatívne city či postoje voči žiadnemu z rodičov. Otec bol inštruovaný súdom ako i v psychologických správach, že je potrebné uvedený typ intímnej starostlivosti ponechať na maloletú, prípadne jeho manželku. Uznesením OR PZ Trnava zo dňa 12.7.2019 bolo neskôr trestné stíhanie voči otcovi zastavené bez potreby znaleckého skúmania maloletej. Súd má za to, že v záujme zdravého vývinu dieťaťa je, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia rovnakým dielom. V tomto prípade súd poukázal i na potrebu zachovať a rozvíjať súrodenecké väzby medzi maloletou a mladším súrodencom zo strany otca I.. Maloletá uviedla, že I. má veľmi rada a O. (otcovej manželke) s ním pomáha. Súd tiež má za to, že napriek odlišným osobnostiam rodičov dokážu obaja zaistiť pre maloletú podnetné výchovné prostredie, v ktorom sa bude pozitívne vyvíjať. Pokiaľ ide o praktické otázky striedavej osobnej starostlivosti, bydliská oboch rodičov sú od seba vzdialené približne 8 km, čo je asi 9 minút cesty, ktorú vzdialenosť súd považuje za ľahko prekonateľnú. Podmienky u oboch rodičov sú pre starostlivosť o maloletú vhodné, ako to aj vyplynulo zo správy o prešetrení pomerov procesným opatrovníkom. Súd považoval za preukázané naplnenie podmienok ustanovenia § 24 ods. 2 zákona o rodine, t.j. obaja rodičia sú spôsobilí maloletú vychovávať, obaja majú o osobnú starostlivosť o maloletú záujem, zverením maloletej do ich striedavej osobnej starostlivosti budú lepšie zaistené potreby maloletej. Z uvedeného dôvodu súd zveril maloletú do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s tým, že maloletá sa bude striedať v týždenných intervaloch. Odovzdávanie maloletej súd určil v mieste bydliska odovzdávajúceho rodiča, aby tak bolo zaručené vyzdvihnutie si maloletej preberajúcim rodičom a odovzdanie potrebných informácií i školských potrieb maloletej. Matka nesúhlasila s nariadením striedavej osobnej starostlivosti, prekážala jej celková konfliktná komunikácia s otcom a najmä to, že nerešpektuje otec jej názory ani pokyny lekárov. Obava bola tiež v rozdielnosti výchovných prostredí, ktoré týmto maloletá získa. V prípade rodičov maloletej sú zrejme rozdielne výchovné prístupy, ktoré predstavujú i podstatu komunikačných konfliktov, avšak ani jeden z nich nie je možné hodnotiť ako pre maloletú nevhodný, maloletá dlhodobo dobre prosperuje, je spokojným a veselým dieťaťom bez akýchkoľvek patológií. Vzťah k matke je pozitívny, bezpečný, srdečný, autentický, k otcovi zážitkovo bohatý, dôverný, väzba je dostatočne pevná a stabilná, dieťa nie je úzkostne viazané na spory matky a otca, čo vyplynulo z posudku znalca Mgr. Zabáka. K argumentu rozdielnosti výchovných prostredí súd uvádza, že dieťa vníma rozdielnosť prostredí u matky a otca, i pri realizácii styku s rodičom, ktorému nie je zverené, pričom už v súčasnosti trávi maloletá u otca každý utorok s prespatím a obviend, teda približne 5 dní zo 14 dní, ktoré sa týmto rozhodnutím rozšíria na 7 dní. Súd upriamuje pozornosť na znalcom konštatovanú skutočnosť, že spory a incidenty rodičov sú nevhodné pri akejkoľvek forme

zverenia dieťaťa. Mgr. Zabák v znaleckom posudku apeloval na prijatie opatrení pre rodičov, ktoré budú chrániť dieťa pred ich spormi. Súd sa ešte počas konania pokúsil o zlepšenie komunikácie medzi rodičmi maloletej nariadením neodkladného opatrenia uznesením, č.k. 31P/68/2018-261 zo dňa 29.7.2019, ktorým bola rodičom uložená povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu u psychológa na ÚPSVaR za účelom zlepšenia komunikácie i zjednotenia výchovných postupov. Toto opatrenie v zmysle správy ÚSVaR zo dňa 3.9.2019 však nevedlo k cieľu, situácia medzi rodičmi je vyhrotená, nie je s nimi možné uskutočňovať psychologickú prácu, keď obaja sa opierajú o zmenu, ktorú by potrebovali vidieť na tom druhom. Opatrenie tak sám ÚPSVaR hodnotil ako jednoznačne neplniace účel, v ktorom nie je možné naďalej pokračovať, pričom odporučil rodičom individuálne pracovať na postupnom spracovávaní subjektívnych traum pod odborným vedením mimo referát. Z uvedeného dôvodu potom súd vo výroku VI. neodkladné opatrenie v zmysle § 363 CMP ako prakticky nerealizovateľné a neplniace účel zrušil a súčasne ďalšie výchovné opatrenie na zlepšenie komunikácie a zjednotenie výchovných postupov ako neperspektívne rodičom nenariaďoval. Súd má za to, že práve striedavá starostlivosť môže byť v tomto prípade inštitútom, ktorý povedie oboch rodičov k nutnosti spolupráce bez možnosti ktorejkoľvek zo strán preberať dominanciu a prednostnú zodpovednosť za výchovu a vedenie maloletej, s cieľom zabrániť prípadnému vplyvu na maloletú za účelom zmeny jej aktuálneho postoja, ako aj s vedomím, že vek maloletej je ideálnym na začatie striedavej osobnej starostlivosti, súd rozhodol v zmysle § 233 CSP v spojení s § 23 ods. 2 CMP, že výrok I. rozhodnutia i výrok II. bude predbežne vykonateľný a teda k realizácii striedavej osobnej starostlivosti dôjde okamihom doručenia rozhodnutia, keď súd má za to, že čakaním na rozhodnutie krajského súdu po podaní prípadného odvolania by došlo k ohrozeniu záujmu maloletej a k možnému vyvolaniu dodatočných konfliktov medzi rodičmi. Súd mal za to, že nariadenie striedavej osobnej starostlivosti až po odstránení problémov v komunikácii rodičov by mohlo viesť k tomu, že by vhodné podmienky pre takúto formu starostlivosti nenastali nikdy. Súd preto dospel k záveru, že napriek problémom v komunikácii medzi rodičmi prevažujú vyššie uvádzané dôvody pre zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd zdôraznil, že ak je komunikácia medzi rodičmi zlá, akákoľvek forma starostlivosti o maloleté dieťa môže viesť k narušeniu jeho vývinu. Preto riziká nedostatočnej komunikácie nie je možné vzťahovať iba k striedavej osobnej starostlivosti, ale sú prekážkou pre akúkoľvek starostlivosť. Ak teda nedostatočná komunikácia bráni akejkoľvek forme starostlivosti a zároveň nič iné nebráni v striedavej osobnej starostlivosti, pričom súd má za preukázané, že práve zverením maloletej do striedavej osobnej starostlivosti budú najlepšie zabezpečené potreby dieťaťa, jeho zdravý fyzický a psychický vývoj, nevidí dôvod túto formu nenariaďiť. Súd vo veci nevykonával výsluch maloletej na pojednávaní, keď jej názor bol v súlade s § 43 ods. 1 ZR zisťovaný procesným opatrovníkom, vyplýva zo správ z psychologického vyšetrenia a bol aj opätovne zisťovaný pri vyšetrení maloletej u znalcov pri vyhotovovaní znaleckých posudkov. Maloletá vyjadrila svoj názor viackrát a opakovane v smere striedavej osobnej starostlivosti, keď uviedla, že častejšie býva s maminou ale chcela by s tatinom bývať častejšie a potom by bola veľmi rada, keby jej to mamina dovolila. Niekedy jej býva smutno za tatom, lebo s ním býva menej často ako s maminou. Keď je u taty, tak na maminu aj zabudne ale občas jej je tiež za maminou smutno, ale menej často ako za tatinom, lebo s maminou je častejšie (znalecký posudok PhDr. Valúcha č.l. 35), v znaleckom posudku Mgr. Zabáka č.l. 234 sa vyjadrila, že by chcela tak rovnako striedavo byť aj s tatom aj maminou. Pri nariaďovaní striedavej osobnej starostlivosti súd zvažoval majetkové a príjmové pomery rodičov, pričom ustálil, že bude namieste zachovať vyživovaciu povinnosť otca na maloletú vo výške 80 eur mesačne, s ktorou vyživovacou povinnosťou otec súhlasil. Po zistení majetkových pomerov rodičov súd vyhodnotil, že sú porovnateľné, pričom v rámci príjmových pomerov u otca vychádzal z aktuálneho príjmu 1.800 eur, u matky, ktorá je aktuálne nezamestnaná, vychádzal z jej potenciálneho príjmu, ktorý je schopná dosahovať vo výške 1.200 eur, keď sama uviedla, že jej zamestnávateľ bol ochotný predĺžiť pracovnú zmluvu, ale ona nemala záujem a teda sa pre potreby určenia výživného vzdala zamestnania, ktoré by jej daný príjem prinášalo, pričom skutočnosť, že jej nevyhovuje pracovný čas, nie je dôležitým dôvodom na vzdanie sa príjmu bez zabezpečenia iného príjmu. Súčasne poukazuje na to, že sama voči striedavej starostlivosti argumentovala tým, že z dôvodu svojej práce bude otec často preč a o maloletú sa bude starať jeho manželka a rodičia. Pre maloleté dieťa je však nevyhnutné, aby boli riadne zabezpečené ako citové tak i jeho materiálne podmienky a preto v prípade, ak rodič nemá zabezpečenú istotu iného príjmu, nie je ospravedliteľným pri určovaní výživného vzdanie sa príjmu iného. Rozdiel medzi príjmami rodičov predstavuje tak sumu 600 eur mesačne, z ktorej sumy 22% predstavuje 132 eur, pričom súd má za to, že vzhľadom na existenciu ešte jednej vyživovacej povinnosti otca k maloletému I. je primeraným, aby platil na maloletú matke sumu 80 eur mesačne. Súčasne výživné 80 eur mesačne predstavuje polovicu doteraz určeného výživného otcovi na maloletú, čo zodpovedá jej zvereniu do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Vzhľadom k osobitným obdobiam roka ako sú prázdniny a sviatky, súd upravil

počas striedavej osobnej starostlivosti zvlášť styk rodičov s maloletou počas prázdnin a sviatočných dní, nakoľko je zrejmé, že na uvedenom sa rodičia nie sú schopní dohodnúť. Súd nepovažoval za potrebné upravovať styk druhého rodiča s maloletou počas polročných a jesenných prázdnin vzhľadom k ich krátkemu rozsahu. Pri úprave styku vychádzal z predchádzajúcej úpravy rozsudkom Okresného súdu Galanta, č.k. 30P/15/2016-319 zo dňa 22.3.2018, aby tak doteraz aplikovaný prázdninový režim maloletej bol čo najviac zachovaný, aby v čase vianočných sviatkov a veľkonočných sviatkov každý z rodičov mohol s maloletou striedavo stráviť Veľkonočný pondelok a štedrý deň. Na záver súd zmenil rozhodnutia naposledy upravujúce práva a povinnosti rodičov k maloletej a zamietol návrh matky, ktorá navrhovala nariadenie výchovného opatrenia za účelom zlepšenia napätých vzťahov medzi rodičmi s poukazom na už uvedenú neperspektívnosť ďalšieho nariaďovania psychologického poradenstva, ktoré neplnilo účel a nebolo prakticky realizovateľné, ako aj návrh na zmenu styku, kedy súd nepristupoval len čiastkovo k zmene úpravy styku v zmysle návrhu matky ale menil celú podstatu osobnej starostlivosti o maloletú a styk upravoval už v nadväznosti na novo nastolenú osobnú striedavú starostlivosť. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom určenej lehote podala odvolanie matka maloletej. Uviedla, že s rozsudkom nesúhlasí, súd nesprávne vyhodnotil dôkazy relevantné pre rozhodnutie vo veci samej, nesprávne zistil skutkový stav veci keď nevykonal navrhované dôkazy, v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil, rozhodnutie oprel o dôkazy, ktoré vykazujú znaky neobjektívnosti a procesnej nespôsobilosti a v danej veci nebol naplnený žiadny zákonný dôvod na zmenu posledného rozhodnutia vo veci rodičovských práv a povinností vo vzťahu k maloletej. V zmysle § 24 ods. 2 zákona o rodine, predpokladmi na zverenie dieťaťa do striedavej starostlivosti je nielen záujem rodičov o túto starostlivosť ale aj spôsobilosť obidvoch rodičov maloleté dieťa vychovávať. Striedavá starostlivosť musí byť v záujme maloleteho dieťaťa a touto formou musia byť potreby dieťaťa zabezpečené lepšie v porovnaní s osobnou starostlivosťou len jedného z rodičov. Súd postupoval nesprávne, keď sa nezaoberal intenzitou a charakterom narušených vzťahov medzi rodičmi, ktorí nie sú vôbec schopní vo veciach maloletej bezkonfliktne komunikovať, ako aj prípadnými negatívnymi dôsledkami na maloletú. V prípade, že medzi rodičmi dochádza k dlhodobjším nezhodám a ich nezhody nevytvárajú pre dieťa vhodné prostredie pre jeho zdravý rast, najlepším záujmom dieťaťa je práve jeho zverenie do osobnej starostlivosti len jednému z nich. Uvedené podporujú aj viaceré rozhodnutia súdov. Matka svojím návrhom sa domáhala zmeny úpravy styku otca s maloletou z dôvodu, že vzťahy medzi rodičmi boli v čase poslednej úpravy napäté, pričom ani s odstupom času k odstráneniu názorových nezhôd a konfliktných situácií nedošlo. Naopak, vzťahy medzi rodičmi sa medzičasom ešte viac vyhrotili. O uvedenom svedčí aj fakt, že otec podáva viaceré nedôvodné podania založené na výmysloch, za účelom zdiskreditovať matku ako zodpovedného rodiča. Matku neustále atakuje verbálnymi i neverbálnymi prejavmi, a to najmä v čase preberania maloletej, čím do vzájomných konfliktov vťahuje aj dieťa. Je potrebné konštatovať, že zdravý psychický vývoj maloletej je nad záujmom rodičov podieľať sa na starostlivosti o maloleté dieťa rovnakou mierou a nad záujmom maloleteho byť v starostlivosti oboch rodičov, čo konštatuje aj Ústavný súd ČR v náleze, sp.zn. II. ÚS 169/16. Napriek tomu, že ani po zásahu súdu vo forme psychologického poradenstva sa nepodarilo zlepšiť vzťahy a komunikáciu medzi rodičmi, mal prvoinštančný súd za to, že práve striedavá osobná starostlivosť možno povedie oboch rodičov k nutnosti spolupráce, čo je ale vzhľadom na charakter a intenzitu konfliktov absurdným. Ďalej matka poukázala, že jedným z dôležitých kritérií pri rozhodovaní o osobnej starostlivosti o maloleté dieťa je stabilita výchovného prostredia, čo súd prvej inštancie úplne odignoroval. Rodičovské práva a povinnosti boli naposledy upravené rozsudkom Okresného súdu Galanta zo dňa 22.3.2018, kedy okrem iného došlo aj k rozšíreniu styku otca s maloletou, navyiac bol osobitne upravený styk otca aj počas letných, jarných, veľkonočných, vianočných prázdnin. Napriek uvedenému otec sa o pár mesiacov neskôr návrhom doručeným súdu dňa 30.11.2018 opäť domáhal úpravy rodičovských práv ale už v striedavej osobnej starostlivosti. Stabilita výchovného prostredia je dôležitá, takéto neustále zmeny v živote maloletej sa môžu v jej neskoršom veku prejavovať negatívne a preto je potrebné maloletej zachovať aj ustálenosť (rozhodnutie NS ČR sp.zn. 5 Cz 6/67 zo dňa 27.4.1967). Rovnako súd prvej inštancie postupoval nesprávne, keď neprihliadal ani na neschopnosť obidvoch rodičov dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o maloletú. Harmonické, pokojné rodinné prostredie, pocit istoty a bezpečia bolo zo strany matky doposiaľ v plnej miere zabezpečené, čo otec v konaní pred súdom ani nespochybňoval. Preto nie je ani žiadny dôvod na zmenu posledného rozhodnutia súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Postup súdu, ktorý oprel svoje rozhodnutie o názor maloletej a o rozporuplné znalecké zistenia, nepovažuje matka za správny. Súd rovnako nesprávne vyhodnotil predložené súkromné znalecké posudky keď mal za preukázané, že za súčasnej situácie

rodičov je zverenie do striedavej osobnej starostlivosti na prekvapenie najvhodnejším riešením rodinnej situácie. Zadávateľom znaleckého posudku PhDr. Valúcha bol otec. Matka sa vyšetrení v rámci tohto znaleckého dokazovania nezúčastnila, takže znalec vychádzal len z informácií poskytnutých otcom. Navyiac z obsahu znaleckého posudku vyplýva, že znalec bol v kontakte s maloletou dvakrát, z toho raz počas psychologického cieleného rozhovoru za prítomnosti otca, čo výrazným spôsobom ovplyvňuje aj vyjadrenia maloletej. Takže znalecký posudok predložený otcom považuje za neobjektívny. Pokiaľ sa týka znalca Mgr. Karola Zabáka, podľa jeho zistení vzhľadom na konfliktnú komunikáciu rodičov je zložitá zladíť výchovné ciele a rozhodnutia ohľadom dieťaťa. Rodičia medzi sebou vedú dlhodobé spory a zatiaľ nedokážu konštruktívne komunikovať ohľadom výchovy dieťaťa. Striedavú osobnú starostlivosť navrhoval iba za podmienky, že by sa k tomuto rozhodnutiu prijalo opatrenie pre rodičov, ktoré by maloletú chránili pred ich vystupňovanými spormi. Súd túto skutočnosť konštatuje ale pri rozhodovaní ju úplne ignoruje. Súd neodkladným opatrením uložil povinnosť rodičom podrobiť sa psychologickému poradenstvu, ale toto opatrenie bolo neplniace účel, preto nemalo význam v ňom pokračovať a ďalšie výchovné opatrenie už súd ani nenariaďoval. V danom prípade a vzhľadom na závery menovaného znalca striedavá osobná starostlivosť za tejto situácie nie je v najlepšom záujme maloletej, pričom ďalšie konflikty medzi rodičmi môžu vážne ohroziť psychický vývin maloletej a tento stav môže byť nezvratný. Súd pochybil, keď nevykonal matkou a opatrovníkom navrhované znalecké dokazovanie, keď opatrovník navrhol vykonať dôkaz nielen z dôvodu podozrenia zo spáchania trestného činu (čo nebolo preukázané) a pre konfliktnú komunikáciu medzi rodičmi ale aj pre odlišné závery znalcov, kedy Mgr. Zabák na rozdiel od PhDr. Valúcha, podľa ktorého za danej situácie kedy opatrenia pre rodičov sa ukázali ako neúčinné, striedavú osobnú starostlivosť neodporúča. Napriek tomu, že matka na vykonaní znaleckého dokazovania trvala, súd dôkaz nevykonal. Navrhla preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti zamietne a návrhu matky na úpravu styku otca s maloletou vyhovie, alternatívne rozsudok súdu prvej inštancie zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

3. Matka následne vo vyjadrení uviedla, že od času podania odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie došlo k ďalším skutkovým okolnostiam, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Odvolaciemu súdu dáva na vedomie, že trvá na podanom odvolaní. Otec maloletú naďalej zaťažuje do vzájomných konfliktov rodičov, navyiac dopúšťa sa konania, ktorým uráža a slovne napáda matku, čo negatívne ovplyvňuje psychický vývin dieťaťa. Maloletej neprospieva ani výchovné prostredie u otca, ktorý spolu s jeho manželkou bránia maloletej jej kontaktu s matkou, keďže jej výslovne zakazujú počas pobytu u otca matku akýmkoľvek spôsobom kontaktovať. Navyiac podľa vyjadrenia maloletej, manželka otca sa v prítomnosti maloletej vyjadruje, že jej matka je zlý človek, čím negatívne vplýva na vzťah maloletej a matky. Z vyjadrení maloletej matka pociťuje strach maloletej z manželky otca. Maloletá bola koncom novembra 2019 hospitalizovaná týždeň v nemocnici, mala nevoľnosti. Lekár konštatoval podiel psychickej zložky na zdravotných ťažkostiach maloletej. Intenzita a charakter konfliktných vzťahov rodičov iba dokazujú, že zverenie maloletej do striedavej starostlivosti nevytvára pre dieťa vhodné výchovné prostredie. Otec vôbec nerešpektuje odporúčanie Centra pedagogicko-psychologického poradenstva aby maloletá nebola vťahovaná do problémov a nezhôd rodičov. Nezhody medzi rodičmi vznikajú vo všetkých oblastiach starostlivosti o maloletú. Otec rozhoduje o podstatných veciach týkajúcich sa maloletej výlučne sám. Dôkazom toho je príklad, že bez vedomia matky súhlasil s absolvovaním plaveckého výcviku maloletou, pritom lekár maloletej plavecký výcvik neodporučil. Rodičia sa nedokážu bezkonfliktné dohodnúť ani na výbere špecializovaného lekára pre maloletú. Počas pobytu maloletej u otca tento matku žiadnym spôsobom neinformuje o podstatných veciach týkajúcich sa dieťaťa, čo vyvoláva u matky strach čo sa deje s dieťaťom. Striedavá osobná starostlivosť sa odzrkadlila aj na školskom prospechu maloletej, ktorý sa výrazným spôsobom zhoršil. Otec prípravu maloletej do školy zanedbáva. Sama maloletá sa matke vyjadřila, že tento systém jej nevyhovuje. Preto matka navrhuje, aby súd vykonal s maloletou prostredníctvom opatrovníka pohovor. Okrem toho nezhody medzi rodičmi vznikajú aj ohľadne financovania potrieb maloletej. Otec okrem 80 eur mesačne, čo má určené súdom, sa žiadnym iným spôsobom na výžive maloletej nepodieľa. Všetky výdavky spojené s návštevou školského zariadenia, či zdravotnej starostlivosti hradí matka. Od času rozhodnutia sa na strane matky zmenili pomery odôvodňujúce zvýšenie výživného. Zistila, že je tehotná, teda jej zdravotný stav jej neumožňuje vykonávať zárobkovú činnosť a dosahovať príjem. Keďže bude čoskoro na materskej dovolenke a následne rodičovskej, chcela by o maloletú zabezpečovať výlučnú osobnú starostlivosť a upraviť styk otca s maloletou. Navrhla preto, aby odvolací súd zmenil aj výšku výživného pri zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky na sumu 200 eur (z doposiaľ určenej sumy 160 eur). K vyjadreniu doložila prepúšťaciu správu z Detskej kliniky FN Trnava, kde bola maloletá prijatá z dôvodu,

že od 26.11.2019 vracia, má, bolesti brucha krčovité. Bola prijatá na hospitalizáciu, kde pri prepúšťaní lekár skonštatoval, že počas hospitalizácie sa sťažovala na krčovité bolesti brucha, každý deň po zjedení večera vracala, zaznamenali, že na bolesti sa sťažuje len v prítomnosti rodičov, bolesti brucha jej ustúpili keď jej matka pomasírovala chrbát, inak v priebehu dňa ťažkosti neudávala. Aj zvracanie bolo viazané na prítomnosť návštev. Vzhľadom na tieto skutočnosti nemohli vylúčiť podiel psychickej zložky na ťažkostiach. Po opakovaných rozhovoroch s rodičmi odporúčali psychologické vedenie, ktoré si rodičia zabezpečia.

4. Otec k odvolaniu matky v písomnom vyjadrení uviedol, že ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, súd musí skúmať, či bude táto v záujme dieťaťa. Poukázal na viaceré rozhodnutia nález ústavného súdu ČR sp.zn. I. ÚS 1554/14, sp.zn. I. ÚS 2482/13, rozsudok krajského súdu v Prešove sp.zn. 3CoP/13/2014, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 11CoP/290/2015 a Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10CoP /34/2015. Vo vzťahu ku komunikácii medzi rodičmi uviedol, že táto síce na jednej strane skutočne nie je ideálna, avšak na druhej strane v prípade ideálnej komunikácie by nebolo potrebné upravovať starostlivosť o maloletú prostredníctvom súdu, ale rodičia by sa vedeli dohodnúť. Ideálom je dobre fungujúci rodičovský vzťah a bezproblémová komunikácia, avšak táto forma komunikácie býva skôr v prípade zhodného postoja rodičov vo vzťahu k výchovným prístupom a cieľom po spracovaní traum z predchádzajúceho vzťahu. V danom prípade napriek nie ideálnej komunikácii medzi rodičmi, je zverenie maloletej do striedavej starostlivosti rodičov v jej záujme s poukazom na skutočnosť, že sama maloletá prejavuje deficit kontaktu s otcom, túžbu po rovnakom množstve tráveného času s oboma rodičmi. Maloletá rastie, vyvíja sa, v čase podania návrhu otca mala približne 7 a 1/2 roka, pričom dnes má už viac ako 8 a 1/2 roka. Len samotné súdne konanie trvalo zatiaľ viac ako rok, pričom ak by mal otec čakať na to, kým prejde ešte viac času, trpela by maloletá odlúčením ešte vo väčšom rozsahu než tomu bolo doteraz. Ak súd rozhoduje o úprave styku rodičov s dieťaťom, musí zohľadniť tú skutočnosť, že obidvaja rodičia majú právo na osobnú starostlivosť o dieťa zásadne v rovnakej miere. Tomu zodpovedá aj právo dieťaťa na starostlivosť obidvoch rodičov. K matkiným námietkam k znaleckým posudkom uviedol, že matka si dala vypracovať súkromný znalecký posudok, ktorého znaleckého dokazovania sa otec nezúčastnil, rovnako ako sa matka nezúčastnila znaleckého skúmania u znalca PhDr. Valúcha. Obaja znalci odporučili striedavú osobnú starostlivosť ako najvhodnejšiu pre maloletú. Maloletá má k obom rodičom rovnako hlboký citový vzťah, obaja rodičia sú rovnakom mierou schopný a ochotný starať sa o jej zdravie, telesný, citový, rozumový a mravný vývoj. Nie je žiadny dôvod na to, aby bol otec limitovaný na stretávanie sa s maloletou len jedenkrát do týždňa a každý druhý víkend. Pokiaľ by totiž mierne problémová komunikácia mala byť prekážkou v osobnej starostlivosti, mohol by otec žiadať zverenie maloletej len do jeho osobnej starostlivosti, resp. by k zvereniu do striedavej osobnej starostlivosti nemuselo dôjsť nikdy. Matka nenavrhovala vykonanie výsluchov znalcov, preto nie je oprávnenou namietat jeho nevykonanie. Znalec Mgr. Zabák ako odpoveď na otázku ohľadom najvhodnejšej rodinnej situácie maloletej uviedol: v záujme dieťaťa je zverenie do striedavej osobnej starostlivosti. Maloletá sama vyjadruje takýto postoj a želanie. V psychologických výsledkoch je tento postoj objektivizovaný. V aktuálnej situácii rodičov, ich konfliktné a konfrontačné komunikácii, je zložitá zladit' výchovné ciele a rozhodnutia ohľadom dieťaťa. Rodičom znalec navrhuje pedagogicko-psychologické poradenstvo alebo mediáciu. Navrhované opatrenie by nakoniec malo viesť k striedavej osobnej starostlivosti po vyriešení podozrení ohľadom neprimeranej starostlivosti otca o intímnu hygienu dcéry a konštruktívnej komunikácii pri starostlivosti o A.. Z uvedeného vyplýva, že ako prekážku pri striedavej osobnej starostlivosti považoval znalec za potrebné vyriešiť len otázku starostlivosti otca o intímnu hygienu maloletej. Táto otázka však bola v konaní jednoznačne vyriešená zastavením trestného stíhania otca. Navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť. K ďalšiemu vyjadreniu matky otec uviedol, že obaja znalci odporučili striedavú osobnú starostlivosť ako najvhodnejšiu pre maloletú. V súčasnosti realizovaná striedavá starostlivosť vyhovuje nielen otcovi, ale najmä vyhovuje samotnej maloletej, ktorá konečne môže byť so svojim otcom rovnako dlho ako s matkou. Maloletá sa vždy k otcovi, jeho manželke a ich synovi teší a ide k nim rada. Napriek tomu, že medzi otcom a matkou ešte pretrvávajú určité nezhody. Otec tieto problémy nielen s maloletou ale ani v jej blízkosti nerieši a už vôbec matku neuráža a nenapáda slovné. Takisto sa o matke zle nevyjadruje ani otcova manželka. Otec žiadnym spôsobom maloletej počas pobytu uňho nebráni maloletej kontaktovať matku. K študijným výsledkom maloletej otec predkladá fotokópiu známok za prvý polrok, z ktorého je vidieť, že maloletá má 19 jednotiek, dvojky a jednu trojku. Takéto známky mala aj do 25.9.2019, odkedy je realizovaná striedavá starostlivosť. Maloletá sa pohoršila z matematiky, avšak následne sa zlepšila, dňa 13.1.2020 dostala maloletá síce z matematiky trojku, ale v ten istý deň dostala aj dvojku a aj o týždeň neskôr dostala opäť dvojku. Maloletá sa učí na jednotky a dvojky,

príčom trojka je u nej raritou. K dochádzke maloletej do školy poukázal na to, že matka s maloletou navštevovala pravidelne dermatologickú ambulanciu dňa 1., 15.10. 12. a 26.11. pričom maloletá vždy vymeškala celý deň, čo jej následne samozrejme chýbalo. K hospitalizácii maloletej otec udáva, že dňa 24.11.2019 túto odovzdal matke bez akýchkoľvek komplikácií. 26.11.2019 po obede matka informovala otca o tom, že A. vracia a zajtra nepôjde do školy. Napriek tomu bola v ten deň s maloletou na kožnom a potom u kaderničky. Dňa 29.11.2019 v poobedňajších hodinách išla s maloletou na pohotovosť, keďže zase vracala. Dňa 1.12.2019 si otec maloletú o 18.00 hod. prevzal, maloletá sa sťažovala na bolesti bruška. Dňa 2.12.2019 cca o 03.00 hod. otec s maloletou išiel opäť na pohotovosť, keďže bolesti bruška sa zhoršili. Po príchode do nemocnice bola hospitalizovaná. Dňa 6.12.2019 bola maloletá prepustená z hospitalizácie. Matka maloletú odovzdala do starostlivosti otca 5 dní potom, ako u maloletej sa prejavili zdravotné problémy. Nie je preto zrejme na základe čoho dospela matka k názoru, že uvedená skutočnosť je v neprospech starostlivosti otca. Čo sa týka plaveckého výcviku, o tomto rodičia vedeli už od 18.9.2019. Dňa 18.11.2019 oslovila otca triedna učiteľka s tým, že je potrebné, aby podpísali prihlášku na tento výcvik. Odovzdala mu príslušný formulár, ktorý mala odovzdať aj matka. Otec 18.11.2019 zaslala matke v sms potvrdenie od MUDr. D. H. (všeobecný lekár pre deti a dorast), v ktorom je uvedené, že potvrdzuje, že A. U. je zdravá, spôsobilá absolvovať plavecký výcvik a hneď v nasledovnej správe uviedol, že prihlášku na výcvik vyplnil, zajtra ju A. odovzdá v škole, potvrdenie od Dr. že môže ísť na plavecký výcvik bol dnes zobrať. Otec sa svojvoľne nerozhodol, že maloletú prihlásil na výcvik, ale ešte predtým si vyžiadal stanovisko všeobecnej lekárky maloletej, ktorá nemala voči tomu námietky. Matka voči uvedenému takisto nič nenamietala ale pýtala si len predmetnú prihlášku. Súd predložila správu z dermatologickej ambulancie, avšak na tejto sa nielenže nenachádza pečiatka ani podpis lekára, ktorý ju vypracoval, ale najmä bola vyhotovená dňa 26.11.2019. Otec v čase vyplňovania prihlášky o nej nemal vedomosť. Z dôvodu, že lekárka z dermatologickej ambulancie plavecký výcvik neodporučila, tento bol matkou zrušený. Dňa 18.11.2019 matka voči plaveckému výcviku nič nenamietala a pokiaľ u maloletej osem dní po odporučení všeobecnej lekárky sa objavili akékoľvek zdravotné problémy, o týchto otec objektívne dňa 18.11.2019 nemohol vedieť. Matka otcovi do dnešného dňa žiadneho dietológa pre maloletú nenavrhol, ani o tom, že by nejakého dietológa mali vybrať, otca neinformovala. Nie je pravdou, že by otec matku neinformoval o podstatných veciach týkajúcich sa maloletej. To, že ju informuje, vyplýva aj z sms otca zo dňa 18.11.2019 (plavecký kurz) alebo 2.12.2019 (hospitalizácia). Otec sa maloletej počas týždňa čo je v jeho starostlivosti venuje v maximálnej možnej miere, s čím mu pomáha aj jeho manželka. Podľa informácií otca, naopak, matka s maloletou nečíta ani nepíše diktáty. Je síce pravdou, že maloletá nie je jednotkárka, ale to neznamená, že ak dieťa nemá samé jednotky, tak je to zlé, resp. že za to môže len jeden z rodičov. Okrem platenia výživného sa podieľa na výžive maloletej aj tak, že počas týždňa keď je maloletá u neho, tejto hradí všetky výdavky, podieľa sa aj na úhrade krúžkov v škole vo výške 1/2 a pomerne aj na ďalších mimoriadnych výdavkoch maloletej, napr. potvrdenie o úhrade tanečnej hradí každý druhý mesiac v hotovosti, poplatky zo žiackej knižky, uhradil zálohu na školu v prírode, planetárium, návštevu knižnice v Trnave, dvakrát knihu Albatros a dvakrát krúžok tvorivých rúk na druhý polrok, pričom matka mu poslala polovicu z planetária, knižnice a za jednu knihu Albatros. Okrem toho jej odovzdal polovicu sumy aj za družinu za november 2019 až január 2020. Matka síce tvrdí, že je tehotná, ale nedoložila žiadne lekárske potvrdenie. Poukázal na skutočnosť, že matka spolu so svojím priateľom C. U. ponúkajú na predaj šteniatka psa plemena americký stafordširsky teriér s exkluzívnym legendárnym rodokmeňom. Chovajú momentálne 10 psov tohto plemena, z čoho sú 3 dospelé a 7 šteniatok určených na predaj. Cena takýchto šteniat s preukazom pôvodu začína na približne 500 eur, pričom s prihladením na pokrvnú líniu môže sa vyšplhať na niekoľko tisíc eur. Všetky tvrdenia uvádzané matkou vo vyjadrení sú účelové, v snahe zdiskreditovať otca a pripraviť ho aj o jeho dcéru. Dokonca podala na otca i trestné oznámenie za zločin sexuálneho zneužívania maloletej, ktoré ale bolo zastavené ako nedôvodné.

5. Opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že sa plne stotožňuje s rozhodnutím prvostupňového súdu a odporúča ho v celom rozsahu potvrdiť.

6. Matka v písomnom vyjadrení k vyjadreniu otca uviedla, že otec potvrdil, že komunikácia medzi rodičmi nie je ideálna, podľa názoru otca v prípade ideálnej komunikácie by nebolo potrebné starostlivosť o maloletú upravovať. Striedavá osobná starostlivosť sa považuje za vhodnejšiu formu starostlivosti iba za súčasného splnenia podmienok, že táto bude v záujme maloletej a budú ňou zabezpečené potreby maloletej čo najlepšie. Matka považuje postup súdu, ktorým zveril maloletú do striedavej osobnej starostlivosti na skúšku, za nesprávny. Maloletá je citlivá, vnímavá, o to viac je potrebné jej venovať zvýšenú pozornosť a nie ju skúšať ktorá starostlivosť jej bude vyhovovať. Ďalšie konflikty medzi rodičmi

môžu vážne ohroziť psychický vývin maloletej. Súd odignoroval, že znalec Mgr. Zabák najprv navrhol psychologické poradenstvo pre rodičov a až po dosiahnutí pozitívnych výsledkov a konštruktívnej komunikácie pri starostlivosti o dieťa by mohlo viesť k tejto forme starostlivosti. Otec si uzurpuje o maloletej rozhodovať sám, bez predchádzajúcej dohody s matkou, ktorú sa snaží pred maloletou diskreditovať. Otec by nemal zabúdať, že pre maloletú sú práve jej rodičia tí najdôležitejší ľudia, ktorí majú nielen právo ale aj povinnosť zabezpečovať starostlivosť o ňu. Otec absolútne nerešpektuje odporúčania psychológa, že nie je správnym keď presadzuje svoju rodinu ako jedinú a správnu na úkor matky maloletej a svoju manželku ako matku maloletej a toto úplne doposiaľ ignoruje, čo u maloletej vyvoláva chaos a psychickú nepohodu. Matka by chcela z dôvodu nesprávneho prístupu školského vedenia k maloletej pôvodné školské zariadenie zmeniť. Otec presadzuje školské zariadenie čo najbližšie k nemu, aby maloletú nemusel vozit', kedy pozerá opäť prioritne na svoje potreby. Matka považuje za nesprávny postup otca, keď sa neustále snaží maloletej podsúvať klamstvá, že matka ju neľúbi, nestará sa o ňu, chodí od nej preč a podobné nezmysly. Matka trvá na svojom návrhu, aby súd prostredníctvom opatrovníka vykonal s maloletou pohovor za účelom zistenia jej pohľadu a názoru na už realizovanú striedavú osobnú starostlivosť, keďže maloletá sa matke vyjadrila, že jej toto striedanie nevyhovuje. Otec vo veciach maloletej rozhoduje výlučne sám, pričom svoje rozhodnutie už iba matke oznámi. Rovnako neberie ohľad ani na odporúčania lekárov, keď po prepustení z nemocnice nedodržiaval diétu maloletej, kedy mu maloletá opäť zvracala. Svojvoľne rozhodol o nasadení liečby ľudovými liečiteľmi, s čím matka nesúhlasila, keď rôzne kvapky od ľudových liečiteľov s neznámym obsahom jej môžu ublížiť. Po začatí realizácie striedavej osobnej starostlivosti, aj z otcom predloženej žiackej knižky, vyplýva, že školský prospech sa maloletej po zavedení striedavej starostlivosti zhoršil. Rodičia nie sú schopní sa dohodnúť ani na stravovaní maloletej, kedy otec ignoruje, že táto má nábeh na obezitu, otec sa snaží maloletej nahovoriť, že jej matka nedáva jesť. Pritom jej pripravuje zdravšiu stravu na základe odporúčania odborníkov. Čo sa týka návrhu na zvýšenie výživného, tento návrh odôvodňuje matka zmenou pomerov na jej strane, je tehotná, nemá žiadny príjem, je evidovaná na úrade práce. Keďže bude na materskej dovolenke a následne rodičovskej, chcela by o maloletú zabezpečovať výlučnú osobnú starostlivosť a preto túto nebude musieť zabezpečovať otcova manželka počas striedavej osobnej starostlivosti keď je maloletá u otca, keďže tento má 12 hodinový denný pracovný čas. Osobná starostlivosť matky o svoje dieťa je pochopiteľne tá najlepšia starostlivosť akú rodičia môžu svojmu dieťaťu poskytnúť. Otec sa snaží súdu podsúvať, že matka z predaja psov by mala údajne dosahovať nemalý príjem. Aby bol pes predajný je nevyhnutné najprv vynaložiť vysoké výdavky. Čistý príjem z predaja takého psa je v minimálnej až zanedbateľnej výške jedenkrát, minimálne dvakrát za dva roky, pričom počas prvých rokov dochádza iba k náhrade vynaložených výdavkov.

7. Kolízny opatrovník sa opakovane po doručení mu vyjadrení rodičov vyjadril, že zotrváva na svojom pôvodnom vyjadrení k odvolaniu matky.

8. Matka odvolaciemu súdu predložila správu z psychologického vyšetrenia dieťaťa zo dňa 4.3.2020 vyhotovenú Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Pezinok, kde zo správy vyplýva, že dôvodom vyšetrenia bolo posúdenie emocionálneho stavu dieťaťa, rodinné problémy, výchovnovzdelávacie poradenstvo. Z psychologického vyšetrenia vyplynulo, že A. je komunikatívna, vyspelá, kontakt nadväzuje spontánne. Pri posledných vyšetreniach v tomto roku je evidentné, že vnímanie rodinných vzťahov a postoj dieťaťa sa opäť o čosi zmenili, A. sa opatrne vyjadruje keď sa rozprávajú o rodičoch, pri projektívnych technikách je ale zrejme, že sa čosi udialo vo vzťahu najmä k otcovej manželke a k otcovi. Má ho veľmi rada, neodmieta kontakt s ním ani pobyt uňho, ale radšej by bola s mamou väčšinu času. Je zrejme, že striedanie sa u rodičov nie je pre ňu natoľko pozitívne, ako si to možno myslela na začiatku. Postupným vyzrievaním a osobnými skúsenosťami vníma toto striedanie kritickejšie. Sama potvrdzuje, že sa bojí povedať všetko, čo si myslí. Až po dodatočnom uistení a ubezpečení, že sa nebude hnevať, potvrdzuje, že si želá byť viac s matkou. Má k nej dôveru, chýba jej. Otca má rada, chce s ním byť, ale nie tak dlho. Naďalej pokračujú v konzultáciách a v diagnostike dieťaťa, na ďalšie stretnutie by sa mala A. dostaviť v sprievode otca, keďže potrebujú poznať i jeho stanovisko. Veľmi intenzívne vníma aj komunikačnú bariéru medzi rodičmi. V závere správy je uvedené, že aktuálne je A. dieťa primerane vyspelé veku, komunikatívne, s pozitívnym vzťahom k matke a rovnako aj k otcovi, na jeho adresu sa však nechce veľmi vyjadrovať. Vnímajú určité problémy vo vzťahu k otcovej manželke, dôvody budú diagnostikovať na budúcich stretnutiach. A. je v súčasnosti v striedavej starostlivosti rodičov ale z vyšetrenia vyplýva, že tento spôsob výchovy nie je pre ňu úplne vhodný. Cíti napätie a emocionálnu záťaž. Odporúčali, aby dieťa nebolo vťahované do problémov a nezhôd rodičov. Nie je ani vhodné, aby otec prezentoval seba a svoju manželku ako tú jedinú a správnu rodinu a svoju

manželku ako matku dieťaťa. A. má svojich biologických rodičov a to sa nikdy nezmení. Akékoľvek problémy, ktoré rodičia majú a riešia, je nutné prediskutovať izolovane bez prítomnosti dcéry. Matka s poukazom na predloženú aktuálnu správu z psychologického vyšetrenia, ktorej závery jednoznačne nevyznievajú v prospech striedavej osobnej starostlivosti, trvá na návrhu, aby súd vykonal pohovor s maloletou za účelom zistenia jej súčasného pohľadu a názoru na realizovanú striedavú osobnú starostlivosť, ktorá už teraz má preukázateľne negatívne dopady na psychický a fyzický vývin maloletej. Matka ešte doložila vysvedčenia maloletej, kde v druhom ročníku táto mala na vysvedčení v prvom aj druhom polroku samé jednotky, mala ospravedlnených v prvom polroku 17, v druhom 31 hodín, a školskom roku 2019/2020 v prvom polroku mala maloletá 6 jednotiek, 4 dvojky a ospravedlnených 74 hodín.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - matka dieťaťa (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce bez toho, aby bol viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, keďže ide o konanie, ktoré mohlo začať aj bez návrhu (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny.

10. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp.zn. 31P/68/2018 je rozhodnutie o návrhu matky o uloženie rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu a zmene úpravy styku otca s maloletou a rozhodnutie o návrhu otca o zmenu výchovného prostredia a zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch a o úpravu styku rodičov s maloletou počas prázdnin a sviatkov.

11. Predmetom prieskumu odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým maloletú A. zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov v týždňových intervaloch, zároveň upravil styk rodičov s maloletou počas jarných a letných prázdnin, počas vianočných a veľkonočných sviatkov, rozhodol, že rozsudok je v časti zverenia maloletej a úpravy styku vykonateľný doručením, otcovi určil povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 80 eur mesačne, čím zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava, č.k. 37P/75/2014-96 zo dňa 28.9.2015 v časti osobnej starostlivosti o maloletú a rozsudok Okresného súdu Galanta, č.k. 30P/15/2016-319 zo dňa 22.3.2018 v časti výživného na maloletú a v časti úpravy styku s maloletou. Zároveň zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Trnava zo dňa 29.7.2019, č.k. 31P/68/2018-261 a návrh matky na uloženie rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu zamietol.

12. Odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pričom má za to, že súd vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie návrhmi uplatnených nárokov, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým zisteniam pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie dôvodnosti návrhov rodičov, pričom sa vysporiadal so všetkými podstatnými argumentami účastníkov a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd poukazuje na písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty matky nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť, keď súd prvej inštancie správne zistil všetky skutočnosti potrebné k rozhodnutiu o zmene výchovného prostredia maloletej a jej zverení do striedavej osobnej starostlivosti rodičov a určenia výživného otcovi a neuloženia rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu - rodičovskej terapii, keď matka navyše neuviedla v odvolaní žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

13. Pokiaľ sa týka striedavej osobnej starostlivosti, tak zákonné podmienky pre zverenie dieťaťa do striedavej starostlivosti sú spôsobilosť rodičov dieťa vychovávať, záujem obidvoch rodičov o osobnú starostlivosť a záujem dieťaťa. Odvolací súd mal za to, že tieto tri predpoklady boli v danom prípade splnené. Pri posudzovaní záujmu dieťaťa sa berie do úvahy najmä názor dieťaťa, doterajší rodinný stereotyp dieťaťa, resp. doterajšia starostlivosť každého z rodičov o dieťa, kvalita vzťahu dieťaťa k rodičom, osobnostné vlastnosti dieťaťa, vzdialenosť bydlísk, škola pracovné možnosti rodičov, úroveň komunikácie rodičov. Súd sa s týmito zákonnými predpokladmi v odôvodnení rozsudku vysporiadal. V konaní boli predložené 2 znalecké posudky, ktoré oba zhodne odporučili u maloletej striedavú

osobnú starostlivosť. Udalosti namietané v odvolaní a vyjadreniach matky ohľadne hospitalizácie maloletej, prvého svätého prijímania, plaveckého krúžku nepovažoval odvolací súd za spôsobilé privodiť zmenu zverenia, keď z týchto nevyplýva, že by bol príčinou nezhôd len otec. Z psychologickkej správy predloženej matkou je zrejmé, že maloletá pravdepodobne mala nejaké problémy s manželkou otca, ale vyšetrenie bolo urobené bez prítomnosti otca a jeho závery nie je možné považovať za také, ktoré by boli v rozpore so závermi dvoch znalcov. Je pravdepodobné, že vo výchove dieťaťa nastanú aj problémové situácie, ktoré je však treba konštruktívne riešiť, no nie hneď zmenou výchovného prostredia. K namietanému vzájomnému konfliktnému vzťahu rodičov odvolací súd dodáva, že zákon ukladá súdu pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností aj pri schvaľovaní dohody rodičov prihliadať aj na schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Takže konfliktnosť rodičov je prekážkou aj pri osobnej starostlivosti jedného rodiča a úprave styku druhého rodiča. Ku konfliktom prichádza najmä pri odovzdávaní dieťaťa, pričom v prípade striedavej osobnej starostlivosti sa rodičia stretnú menej často ako pri širšie upravenom styku. Ak by dieťa bolo zverené len matke, tak pri rozhodovaní o tom, akú školu bude maloleté dieťa navštevovať sa aj tak musia rodičia dohodnúť, a pri ich nezhode rozhodne súd. Komunikácia rodičov pri striedavej starostlivosti je špecifická v tom, že vyžaduje pravidelné vzájomné informovanie sa o podstatných veciach dieťaťa, ako napr. príprava do školy, zdravotný stav a podobne. Ak majú rodičia s komunikáciou problém, je vhodný spôsob informovania sa písomne, napr. emailom. V danom prípade rodičia nie sú ochotní zmeniť svoje vzájomné konfliktné správanie, obaja vyhlasujú, že im záleží na záujme a blahu dieťaťa, no podľa toho sa nesprávajú, nevedomujú si, že všetky ich vzájomné spory si odnáša maloletá. Ak sú všetky zákonné podmienky splnené a jediným problémom pri nariadení striedavej starostlivosti je konfliktný vzťah rodičov, ktorý závisí len od vôle rodičov, tak len táto jediná skutočnosť nemôže brániť striedavej starostlivosti, pretože, ak by rodič nechcel striedavú starostlivosť, môže vzájomné konflikty hrotiť a účelne vyvolávať a striedavej starostlivosti sa tak vyhne, čo ale nebude v záujme dieťaťa, ktoré má právo na starostlivosť od oboch rodičov. Čo sa týka nariadenia psychologického poradenstva pre rodičov tak, tu sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o neúčelnosti takéhoto nariadenia.

14. Matka maloletej v odvolaní namietala aj výšku výživného. Pri financovaní potrieb dieťaťa treba rozlišovať bežné a spoločné výdavky. Bežné vzniknú v starostlivosti jedného z rodičov a uhrádza ich tento rodič podľa vlastnej úvahy a na svoje náklady (strava, oblečenie, obuv, hračky školské potreby). Spoločné výdavky vznikajú bez ohľadu na to, u ktorého rodiča dieťa je a uhrádzajú ich rodičia spoločne rovným dielom (školské poplatky, záujmové aktivity, školské výlety). Pokiaľ jeden z rodičov dosahuje vyšší príjem je dôvodné určiť aj výživné, čo bolo aj v danom prípade. Súd prvej inštancie tak správne rozhodol, keď určil otcovi platiť na maloletú výživné 80 eur, pričom sa odvolací súd s argumentáciou súdu stotožnil. Do budúca ako bude maloletá rásť, budú sa zvyšovať aj náklady na jej výživu, môžu sa zmeniť aj pomery na strane rodičov a potom bude dôvodná aj zmena ohľadne vyživovacej povinnosti, pri určení ktorej sa vychádza z pomerov aktuálnych, resp. z príjmov dosahovaných v čase pred rozhodnutím a nie z príjmov a pomerov, ktoré nastanú v budúcnosti.

15. Vzhľadom k vyššie uvedenému preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

16. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP za použitia ust. § 52 CMP.

17. Uvedený rozsudok bol v senáte prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).